

Financieel Kader Onderwijshuisvesting 2007-2011: **Noordoostpolder = Onderwijspolder.**

Emmeloord, 14 december 2006.

Aan de raad.

Voorgenomen besluit.

- Kennis nemen van de actualisatie van het Financieel Kader Onderwijshuisvesting 2004-2009.
- Het Financieel Kader 2007-2011: **Noordoostpolder = Onderwijspolder** vaststellen.

Advies raadscommissie.

De commissie van advies voor Samenlevingszaken adviseert unaniem positief omtrent dit voorstel en adviseert het voorstel als hamerstuk te beschouwen.

Aanleiding.

Jaarlijks stelt de gemeenteraad, uiterlijk op 31 december, volgens artikel 11 van de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Noordoostpolder het Programma en Overzicht Onderwijshuisvesting vast. Dit als onderdeel van de gemeentebegroting waardoor een bekostigingsplafond wordt vastgesteld dat het boekjaar erop beschikbaar is voor de vergoeding van de aangevraagde voorzieningen onderwijshuisvesting.

De reikwijdte van het bekostigingsplafond is essentieel voor de dekking van de huidige en toekomstige activiteiten voor het onderwijs in de Noordoostpolder. Er wordt sinds 2001 binnen onze gemeente gewerkt met een meerjaren Financieel Kader (FK). Als start gold het Financieel Kader Onderwijshuisvesting 2001-2016. Op dit moment wordt gewerkt met het FK 2004-2009. Dit kader is inmiddels geëvalueerd. De rapportage treft u in dit voorstel aan. Tevens wordt u het Financieel Kader voor de jaren 2007-2011 voorgelegd. Op basis van de laatste inzichten, leerlingenprognoses en verwachtingen is dit kader tot stand gekomen. Tevens zijn nieuwe landelijke ontwikkelingen en de gevolgen van woonwijk Emmelhage waar mogelijk meegenomen.

Binnen het Financieel Kader 2007-2011 is het mogelijk om, met behoud van de huidige door de gemeenteraad gestelde financiële randvoorwaarden, voor het onderwijs in Noordoostpolder een forse impuls te genereren. Belangrijke randvoorwaarde zijn de inkomsten onderwijshuisvesting binnen de Algemene Uitkering (gemeentefonds). Doel is om het onderwijs, net als voorgaande jaren, optimaal te kunnen blijven faciliteren zodat het basis, speciaal en voortgezet onderwijs optimaal volgens de hedendaagse vereisten gehuisvest kunnen worden. Dit zodat Noordoostpolder zich regionaal energiek kan profileren als onderwijsgebied en waar de schoolbesturen de concurrentie met omliggende gemeenten blijvend aankunnen. Waarbij er zoveel mogelijk thuisnabij onderwijs wordt aangeboden.

Terugblik Financieel Kader 2004-2009

Het verloop van toekomstige uitgaven onderwijshuisvesting blijkt grillig. In dat opzicht is het ook belangrijk om daar de komende jaren (als de feitelijke uitwerking van dit voorstel start) rekening mee te houden. Het totale FK 2004-2009 hield rekening met een bedrag van € 19.200.000 aan investeringen. Binnen dit bedrag was ruim € 4,1 miljoen

begroot voor het primair onderwijs, € 7 miljoen voor de onderwijsvoorzieningen in Emmelhage, € 1,4 miljoen voor het voortgezet onderwijs en een bedrag van € 5,3 miljoen voor het meerjarig onderhoud van de scholen, de brandveiligheid en de jaarlijkse indexering van de bouwkosten.

Tevens waren drie PM-posten opgenomen voor mogelijke investeringen/ renovaties bij de voortgezet onderwijs scholen. Dit zijn uiteraard risicoposten aangezien de kosten nihil kunnen zijn of vele miljoenen kunnen bedragen. Dit laatste bleek het geval (*uitbreiding Bonifatius Mavo en renovatie locatie De Peppel van het Emelwerda College*).

Bereikte resultaten

Sinds de vaststelling van het Financieel Kader Onderwijshuisvesting 2004-2009 in januari 2004 is veel tot stand gekomen. De constructieve houding tussen het onderwijsveld en de gemeente heeft haar waarde bewezen. Verder heeft een goede onderlinge samenwerking tussen medewerkers binnen de clusters samenleving, gebouwen, fysiek en milieu barrières geslecht of vertraging voorkomen. Altijd is in goed overleg gezamenlijk naar oplossingen gezocht. Hieronder wordt u kort een overzicht gegeven van hetgeen in de jaren 2004-2006 is gerealiseerd, en waartoe door uw college en de gemeenteraad is besloten.

De jaren 2004-2006 stonden in het teken van:

- *(ver)nieuwbouw*: voormalig schoolgebouw ROC FlevoPoort ten behoeve van De Zevensprong Emmeloord, Groenhorst Praktijk Onderwijs Emmeloord;
- *uitbreidingen*: Zonnebloemschool Emmeloord, De Lichtboei Emmeloord, Het Kompas Emmeloord, De Zeester Marknesse;
- *renovaties*: Lichtwachter Kraggenburg, voormalige Zevenspronggebouw ten behoeve van De Lichtboei Emmeloord, Bonifatius Mavo Emmeloord, locatie De Peppel Emelwerda College Emmeloord, gymlokalen De Es Emmeloord;
- *scholenruilen*: De Lichtboei -> voormalige Zevenspronggebouw, De Bongerd Kraggenburg;
- *onderwijskundige vernieuwingen PO én VO*: bijna alle schoolgebouwen, opvallende uitbreiding Ir. A.P. Minderhoudschool Marknesse, ICT-ruimte Zuyderzee College;
- *actualisatie (brand)veiligheid*: alle schoolgebouwen in economisch eigendom;
- *actualisatie meerjarig onderhoud plannen 2005-2015*: scholen primair en speciaal onderwijs.

Naast bovengenoemde zaken zijn tevens voor alle schoolgebouwen waarvoor de gemeente Noordoostpolder het economische eigendom in handen heeft de bouwtekeningen gedigitaliseerd. Ook wordt getracht om eind 2006 voor de schoolgebouwen de kadastrale begrenzing actueel te hebben.

Ten aanzien van woonwijk Emmelhage is voor het voorzieningeneiland een Veiligheids Effect Rapportage (VER) uitgevoerd. Hierdoor zijn aandachtspunten naar voren gekomen die tot gevolg hebben gehad dat de te realiseren samenwoonschool en welzijns-/sportvoorzieningen anders gesitueerd worden. Met name de aanwezige waterpartijen en de te verwachten forse vervoersbewegingen zijn hiervoor verantwoordelijk. Uit de actuele leerlingenprognoses blijkt dat het aantal te bouwen leslokalen fors is dan waarmee in het FK 2004-2009 rekening werd gehouden. Werd daar uitgegaan van structureel 25 leslokalen, inmiddels lijkt nieuwbouw van 35 leslokalen reëler. De leerlingentop moet dan alsnog via schoolwoningen of een andere vorm van tijdelijke huisvesting worden opgevangen.

De totale directe investeringen onderwijshuisvesting in de periode 2004-2006 bedroegen **ruim € 12 miljoen**. Het merendeel van deze uitgaven wordt gekapitaliseerd, waardoor structurele lasten ontstaan. De totale jaarlijkse kapitaalslast is in 2006 ongeveer € 2,5

2006

No. 15302-3

miljoen. Behoudens de investeringsruimte voor Emmelhage is op een klein bedrag na het verwachte investeringsbedrag voor de jaren 2004 tot en met 2009 reeds eind 2006 geïnvesteerd. Mede door de eerder genoemde PM-posten voortgezet onderwijs en een bedrag dat extra voor het meerjarig onderhoud van de schoolgebouwen in het primair en speciaal onderwijs noodzakelijk bleek te zijn.

Naast bovengenoemde uitgaven zijn er de jaarlijkse lasten als gevolg van: OZB, verzekeringen, eigen risico brandverzekering, jaarlijkse schadekosten, leerlingenprognoses en kosten voortkomend uit vervroegde afschrijving. Hieraan wordt in 2006 een bedrag van ongeveer € 0,7 miljoen uitgegeven.

Financieel Kader 2007-2011

In 2005 is uw gemeenteraad gemeld dat het Financieel Kader Onderwijshuisvesting 2004-2009 geactualiseerd zou worden. Gewijzigde omstandigheden gaven hiertoe aanleiding. Enkele redenen zijn de vertraging bij de realisatie van het voorzieningeneiland in Emmelhage (verwachting 2010 voorbereiding, 2011 realisatie, 2012 afronding), de investeringen in het voortgezet onderwijs en de aanzienlijke ontwikkelingen in het speciaal (voortgezet) onderwijs. Ook de stelselwijziging waardoor het onderhoud van het voortgezet onderwijs voor rekening van de schoolbesturen komt geeft indirect hiertoe aanleiding.

Zoals in bovenstaande paragraaf aangegeven is de stand van zaken met de huidige inzichten beoordeeld. Dit mede in relatie tot de uitgaven in voorgaande jaren. Om te weten te komen welke financiële (on)mogelijkheden er de komende jaren op het gebied van de onderwijshuisvesting zijn, is gestart met het inventariseren van de structurele inkomsten en uitgaven. Dit levert het volgende beeld op:

Tabel 1: startsituatie onderwijshuisvesting 1-1-2007

Inkomsten		Toekomstige ontwikkeling
Budget Algemene Uitkering (gemeentefonds)	€ 4.084.580	Jaarlijks 1,75% toename
Uitgaven		
Kapitaalslasten schoolgebouwen	€ 2.695.990	Conform huidige systematiek
OZB, verzekeringen, risico brandverzekering	€ 238.041	Jaarlijks 10% kostentoename
Budget MOP (storting in de voorziening)	€ 229.688	Fluctueert
Vervroegde afschrijvingen	€ 265.465	Blijft constant
Overig	€ 61.806	Jaarlijks 5% kostentoename
Beschikbare investeringsruimte	€ 593.590	

Met bovenstaande startsituatie (tabel 1) is een doorrekening voor de komende jaren opgesteld. Voor de jaren 2007-2011 is een meerjarenoverzicht gemaakt van de te verwachten huisvestingsactiviteiten en bijbehorende uitgaven. Uiteraard met de huidige kennis en inzichten. Door Rijksbeleid of lokale wijzigingen (leerlingengroei, ander soort onderwijsaanbod, stelselwijzigingen) kan deze altijd wijzigen. Wel is de verwachting dat de uiteindelijke activiteiten in hoge mate overeenkomen met de huidige inzichten. Wel worden jaarlijks de uiteindelijke kosten zoals gewoonlijk per activiteit berekend en in het Jaarprogramma (investeringen/onderhoud) en Programmabegroting ('vaste lasten') aan uw raad voor bekostiging voorgelegd. Ook de noodzakelijke indexeringen worden hierbij doorgevoerd. Dan pas worden de feitelijke kosten inzichtelijk. Duidelijk moet zijn dat onvoorziene zaken nog niet in onderstaande tabel 2 zijn opgenomen. Dit kan ertoe leiden

2006

No. 15302-4

dat aanvullend op onderstaande activiteiten de komende jaren extra investeringen noodzakelijk blijken te zijn.

Tabel 2: Indicatie verwachte activiteiten Onderwijshuisvesting 2007-2011 op basis van leerlingenprognoses

Activiteiten	2007	2008	2009	2010	2011
Onderwijshuisvesting					
Onderwijs leerpakket tot en met meubilair PO/SO/VO*	5 lesgroepen PO De Optimist	Primair Onderwijs Speciaal onderwijs	Primair Onderwijs Speciaal onderwijs	Primair Onderwijs	Primair Onderwijs
Onderhoud MOP**	De Triangel Mop	Mop	Mop	Mop	Mop
Onderhoud aanvullend**	Diverse aanvragen Taxatie schoolgebouwen	Diverse aanvragen	Diverse aanvragen	Diverse aanvragen	Diverse aanvragen
Dakbeveiliging**	----	Arbo	----	----	----
Onderwijskundige vernieuwing PO + VO***	Laatste kredieten	---	----	----	----
Capaciteits uitbreiding basisscholen	De Schalmei Bant De Regenboog Creil De Triangel De Planthof Emmeloord Het Lichtschip/ De Regenboog Ens	Uitbreiding basisscholen MFA Emmeloord Centrum (<i>start</i>)	Samenwoonschool Nagele MFA Emmeloord Centrum (<i>realisatie</i>)	Uitbreiding basisscholen	Uitbreiding basisscholen
Capaciteits uitbreiding speciaal onderwijs		Speciaal onderwijs	Speciaal (Voortgezet) Onderwijs	Speciaal onderwijs	
Emmelhage				Vorbereidingskosten	Realisatie
Capaciteits uitbreiding voortgezet onderwijs	Groenhorst College Praktijk Onderwijs				
Investeringen (schatting)	€ 4.419.500	€ 5.225.000	€ 5.150.000	€ 6.550.000	€ 6.850.000

* De investeringen OLP/meubilair worden in 20 jaar afgeschreven. Overige investeringen van de in tabel 2 opgenomen activiteiten worden in 40 jaar tegen 5% rente afgeschreven.

** Activiteiten voortkomend uit de MOP ed. worden direct ten laste van de 'Voorziening Onderwijshuisvesting' ten laste gebracht.

*** Wordt direct ten laste gebracht van de 'Voorziening Onderwijshuisvesting'

Tot en met 2011 wordt rekening gehouden met een investering van **€ 28.200.000**. Deze investeringen werken uiteraard door in de jaarlijkse kapitaalslasten onderwijshuisvesting. In tabel 3 treft u een overzicht aan waarin bovengenoemde investeringen en de financiële gevolgen hiervan worden weergegeven.

Tabel 3: Uitgaven en inkomsten 2007-2011

Uitgaven	2007	2008	2009	2010	2011	Afschrijvings- systematiek
Onderwijshuisvesting						
Huidige kapitaalslasten	€ 2.525.140	€ 2.468.377	€ 2.406.068	€ 2.349.709	€ 2.285.078	20 + 40 jaar
Toekomstige kapitaalslasten	€ 242.965	€ 591.307	€ 919.837	€ 1.358.804	€ 1.830.147	20 + 40 jaar
OZB, verzekerings-premie	€ 245.700	€ 270.270	€ 297.297	€ 327.027	€ 359.702	Jaarlijks 10% toename kosten
MT Lokaal, Glasschade, Leerlingprognose	€ 41.400	€ 43.470	€ 45.644	€ 47.926	€ 50.322	Jaarlijks 5% toename kosten
Brandverzekering	€ 12.706	€ 13.341	€ 14.008	€ 14.709	€ 15.444	Jaarlijks 5% toename kosten
Budget tbv dekking MOP	€ 229.688	€ 214.749	€ 224.348	€ 205.961	€ 199.404	Fluctueert
Vervroegde afschrijving (last) *	€ 442.435	€ 442.435	€ 442.435	€ 442.435	€ 442.435	Blijft constant
Vervroegde afschrijving (baat) *	- € 176.970	- € 194.667	- € 212.364	- € 230.061	- € 247.758	- € 159.273 + € 17.697 jaarlijks
Totalen (verwacht)	€ 3.563.044	€ 3.849.283	€ 4.137.509	€ 4.516.509	€ 4.934.801	

* Gevolg raadsbesluit: wijziging afschrijvingstermijn schoolgebouwen. Dit naar aanleiding van de overheveling van de onderwijshuisvesting per 1 januari 1997.

Tegenover uitgaven staan het budget voor onderwijs in de programmabegroting. Deze ontwikkelt zich de komende jaren naar verwachting als volgt.

Tabel 4: Inkomsten 2007-2011

Inkomsten Onderwijshuisvesting	2007	2008	2009	2010	2011	Toelichting
Programmabegroting	€ 4.084.580	€ 4.156.060	€ 4.228.791	€ 4.302.795	€ 4.378.094	Jaarlijks 1,75%

Een vergelijking van de inkomsten en uitgaven levert voor de komende jaren het volgende beeld op:

Tabel 5: Toevoeging/onttrekking Egalisatiereserve*

	2007	2008	2009	2010	2011
Financiële (rest)ruimte	€ 521.536	€ 306.778	€ 91.518	- € 213.714	- € 556.707

* positieve en negatieve saldo's worden bij vaststelling van de jaarrekening verrekend met de 'Egalisatiereserve Onderwijshuisvesting'.

Uit bovenstaande tabel wordt duidelijk dat vanaf 2010 een negatieve trend ontstaat. Binnen de huidige collegeperiode wordt eind december 2009 het laatste Programma en Overzicht voor het jaar 2010 gepresenteerd. Binnen deze collegeperiode lijkt voldoende financiële armslag aanwezig te zijn om de investeringen op het gebied van de onderwijshuisvesting aan te kunnen. Ambtelijk is een doorkijk tot en met 2015 opgesteld. Hieruit wordt duidelijk dat de financiële ruimte in 2012 en 2013 minder negatief wordt en vanaf 2014 weer stijgt afhankelijk van uw ambities. Dit is uiteraard direct afhankelijk van gepleegde investeringen. Indien er op termijn aanvullende investeringen (bv. forse renovaties primair onderwijs of in het voortgezet onderwijs) zouden moeten plaatsvinden dan heeft dit aanvullende consequenties voor de gemeentelijke kapitaalslasten onderwijshuisvesting. Hiervoor zal binnen de begroting dekking gezocht moeten worden. Wel wordt hierbij aangemerkt dat deze termijn dusdanig is dat er vanuit het Rijk nog diverse stelselwijzigingen kunnen worden doorgevoerd. Om daarmee nu reeds rekening mee te houden is op dit moment niet mogelijk. Daarbij komt ook dat het Financieel Kader in de tussenliggende periode nog zeker twee keer wordt geactualiseerd.

Op 1 januari 2007 is de reservepositie onderwijshuisvesting als volgt:

Tabel 6: Egalisatiereserve en Voorziening Onderwijshuisvesting

	1 januari 2007
'Egalisatiereserve Onderwijshuisvesting'	€ 3.338.234
'Voorziening Onderwijshuisvesting'	€ 1.853.592

De 'Voorziening Onderwijshuisvesting' is ingesteld ter bekostiging van de activiteiten onderwijshuisvesting die voortkomen uit de MOP 2005-2015. De kosten zijn in tabel 2 uiteraard meegenomen. De 'Voorziening Onderwijshuisvesting' is feitelijk afdoende om de onderhoudsactiviteiten bij de basisscholen te bekostigen.

Uit tabel 5 blijkt, indien de uitgaven zich zo ontwikkelen als verwacht, dat de egalisatiereserve vanaf 2007 tot en met 2009 met ongeveer € 0,9 miljoen zal toenemen. Jaarlijks wordt u bij het Programma en Overzicht een definitief dekkingsvoorstel voorgelegd.

In tabel 7 is een doorrekening gemaakt waarbij de 'Voorziening Onderwijshuisvesting' en de 'Egalisatiereserve Onderwijshuisvesting' worden aangesproken. Alle activiteiten vanuit de meerjaren onderhoudsplanning (MOP) zijn in de periode 2007 - 2011 bekostigd. In deze periode wordt voor een bedrag van € 2.616.300 aan uitgaven voorzien. De voorziening is hiertoe tot en met eind 2011 op orde, mede door de jaarlijkse toevoeging vanuit de exploitatie. De 'Voorziening Onderwijshuisvesting' ontwikkelt zich de komende jaren als volgt:

Tabel 7: Ontwikkeling 'Voorziening Onderwijshuisvesting'

	2006*	2007	2008	2009	2010	2011
Financiële (rest)ruimte	€ 1.889.687	€ 1.718.280	€ 1.372.928	€ 914.134	€ 636.566	€ 577.036

* = verwachte stand voorziening jaarlijks per 31 december.

Tabel 8: Ontwikkeling 'Egalisatiereserve Onderwijshuisvesting'

	2007*	2008	2009	2010	2011
Financiële (rest)ruimte	€ 3.160.036	€ 3.591.916	€ 3.829.050	€ 3.772.216	€ 3.369.689

* = verwachte stand reserve jaarlijks per 31 december.

In 2010 en 2011 staat forse investeringen in Emmelhage gepland. In de periode 2010-2012 wordt met een totale investering van € 10.000.000 ten behoeve van onderwijshuisvesting rekening gehouden.¹ Dit op aannames vanuit de huidige leerlingenprognose 2006-2022. Zoals in tabel 2 aangegeven vinden naar verwachting in 2010 de voorbereidingen plaats en vindt de feitelijke realisatie van de "Samenwoonschool Emmelhage" in 2011 plaats. Aanvullende kosten (peuterspeelzaal, sportzaal, kinderopvang) vallen buiten de financiën onderwijshuisvesting. Hiervoor moeten elders binnen de Programmabegroting middelen worden gevonden of moet door externe partijen (bv. kinderopvang) geïnvesteerd worden. De exacte kosten van de onderwijshuisvesting op het voorzieningeneiland worden in 2008 en 2009 exact berekend.

Voorstel:

U heeft kennis kunnen nemen van de bereikte resultaten van de jaren 2004-2006. Naast het Programma en Overzicht onderwijshuisvesting 2007 (investering van € 4,4 miljoen)

¹ Een investering van € 1.000.000 levert (tegen 5% en 40 jaar afschrijving) een directe afschrijvingslast op van € 75.000,00 die jaarlijks daalt met € 1.250,00.

2006

No. 15302-7

worden de verwachte activiteiten onderwijshuisvesting tot en met 2011 gepresenteerd. De praktijk leert dat een langere doorkijk niet zinvol is. Uit dit voorstel blijkt dat tot en met 2011 rekening wordt gehouden met een investering van **€ 28.200.000**. Binnen uw raadsperiode gaat het om een gerichte investering van € 21.350.000.

De '*voorziening onderwijshuisvesting*' is afdoende, tevens blijft de '*Egalisatiereserve onderwijshuisvesting*' op peil. Uw raad wordt jaarlijks een voorstel gepresenteerd waarbij de exacte kostenberekening van de activiteiten onderwijshuisvesting wordt opgemaakt. Daarbij wordt een directe link gelegd met dit Financieel Kader. Indien er minder- of meerkosten zijn ten opzichte van het FK 2007-2011 dan worden deze ten bate/laste van de '*egalisatiereserve huisvesting onderwijs*' en/of de '*voorziening onderhoud huisvesting onderwijs*' gebracht. Deze wordt de komende jaren goed bewaakt.

Wij stellen u voor om kennis te nemen van de actualisatie onderwijshuisvesting 2004-2006 en het "*Financieel Kader 2007-2011: Noordoostpolder = Onderwijspolder*" vast te stellen. Dit ten behoeve van de verdere optimalisering van de onderwijshuisvesting in Noordoostpolder.

(Wettelijk) beleidskader.

Wet op het Primair Onderwijs (WPO)
Wet op het Voortgezet Onderwijs (WVO)
Wet op de Expertise Centra (WEC)

Communicatie.

Vaststelling van het Financieel Kader Onderwijshuisvesting is een verantwoordelijkheid van uw raad. De schoolbesturen wordt na vaststelling een afschrift toegestuurd.

Achterliggende documenten.

Financieel Kader Onderwijshuisvesting 2004-2009;
Financieel Kader Onderwijshuisvesting 2001-2016.

Het college van burgemeester en wethouders van Noordoostpolder,
de secretaris, de burgemeester,

Portefeuillehouder: J. van der Est

Steller : J. Hutten, j.hutten@noordoostpolder.nl, 63 32 66.

De raad van de gemeente Noordoostpolder,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 31 oktober 2006,
no. 15302-1;

gelet op de:

- Wet op het Primair Onderwijs (WPO);
- Wet op het Voortgezet Onderwijs (WVO);
- Wet op de Expertise Centra (WEC);

B E S L U I T:

- kennis te nemen van de actualisatie van het Financieel Kader Onderwijshuisvesting 2004-2009;
- het "Financieel Kader Onderwijshuisvesting 2007-2011: Noordoostpolder = Onderwijspolder" vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare vergadering
van 14 december 2006.

De griffier,

de voorzitter,